మమ్మల్నిలా బతకనివ్వండి

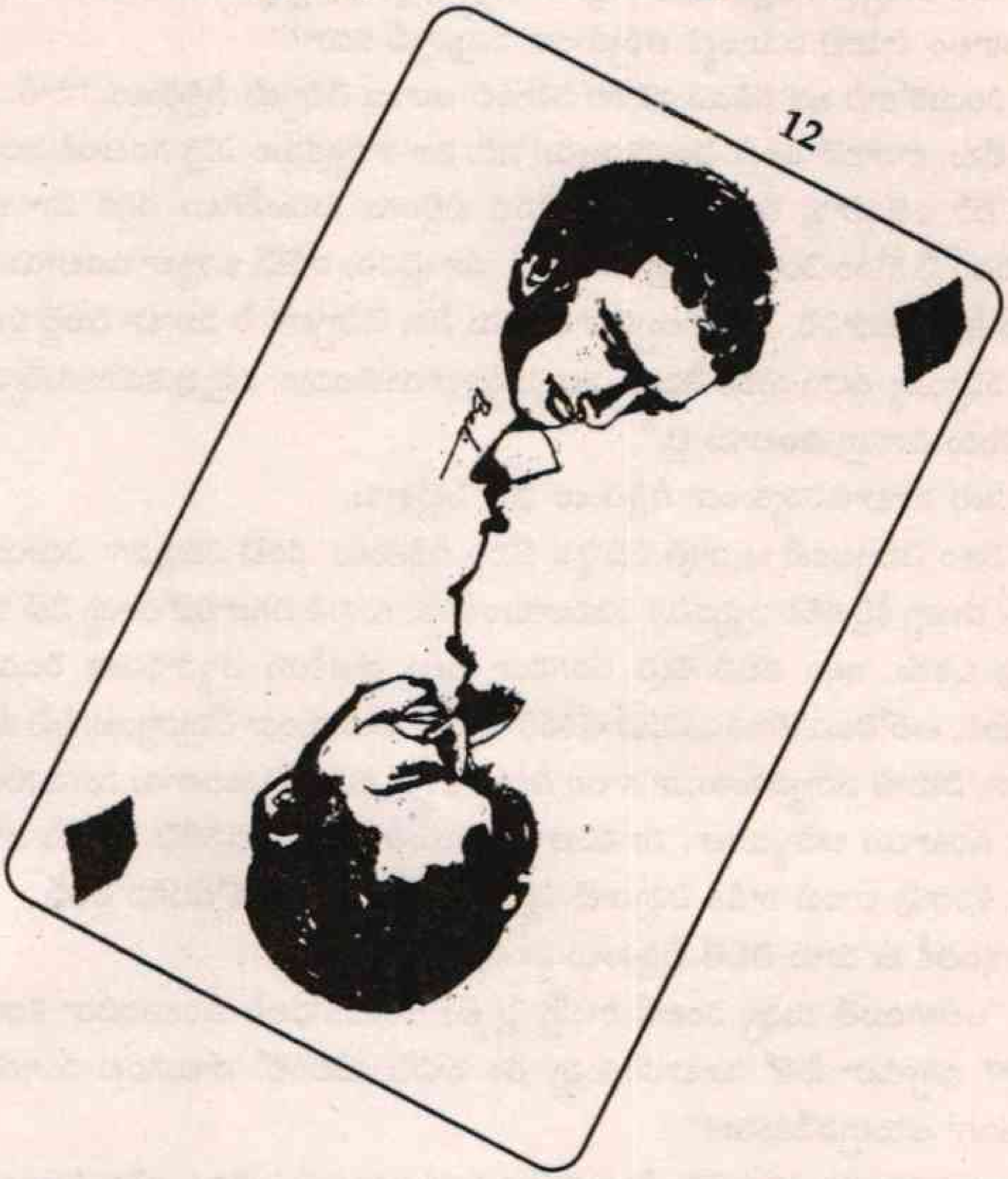

నాలుగు కథాసంకలనాలూ, ఆరు నవలలూ పుస్తక రూపంలో రావడమే కాక, కేంద్ర అకాడమీ ప్రైజు కూడా అందుకున్నాడు శివరావు. అంతగా పాపులారిటీ పెరిగిన వాడికి జీవిత మనేది చాలావరకు అర్థమైందనుకుంటే అందులో ఆశ్చర్యం లేదు. ఏళ్ళ తరబడి మనస్తత్వ చిత్రణకి అలవాటుపడి, నిజానికి వూహని జోడించి, మనసుకి హత్తుకునేలా మనోహర శైలిలో చెప్పగల ఆ ప్రసిద్ధ కథకుడికి తన వూళ్ళోనే పుట్టి తనతోనే చదువుకోన్న దీక్షితుల ప్రవర్తన బోధ పడలేదంటే అంతకంటే ఆశ్చర్యం లేదు కూడా.

అయితే ఇందులో మరో ముఖ్య విషయం కూడా లేకపోలేదు. దీక్షితుల పెళ్ళి వరకూ మాత్రమే శివరావు అతని అనుపానులు గుర్తించింది. మళ్ళీ అనుకోకుండా ఈ బొంబాయిలో ఈనాడు కలుసుకోవడమంటే, అదెక్కడ, ఇంచుమించు పాతికేళ్ళ నాటి మాట! దీక్షితులే ఫోన్ చేశాడు.

"ఆహ్వాన పత్రికలో నీ ఫోటో చూసి వెంటనే నిన్ను గుర్తు పట్టాను, శివరావు! రెండు దశాబ్దాల

కాలం మనిషి ఆకారంలో ఇంత తక్కువ మార్పు తీసుకు రాగలగడం చాలా ఆశ్చర్యకరం. నిన్ను కలుసుకొని కడుపుదీరా కబుర్లు చెప్పుకుందామని కొట్టుకుపోతూంది. నా మనస్సు."

"ఒరి నువ్వు(ట్రా, దీక్షితులూ! అక్కడ మునిగి ఇక్కడ ఇన్నాళ్ళకి తేలావా? హౌ లకీ అయామ్! సాయంకాలం సాహితీ సమాఖ్యకి తప్పకుండా వస్తున్నావ్ కదూ?"

ఎందుకోకాని ఒక గడియ మౌనం వహించి జవాబు చెప్పాడు దీక్షితులు. "సారీ. నేను వచ్చే స్థితిలో లేను. రావాలనే ఉంది. ఏం చెయ్యను! సరే, మీ కార్యక్రమం ఎన్ని గంటలకి ముగుస్తుంది? పదికా! సరే పదింపావు కల్లా ఆంధ్ర మహాసభ బిల్డింగు మెయిన్‌గేటు దగ్గిర మా బఫ్ కలరు అంబాసిడర్ నీ కోసం వెయిట్ చేస్తూ ఉంటుంది. మా డ్రైవరు రాజేష్ ఖన్నాలా ఉంటాడు. గొంతుకు మాత్రం కీచు. మేధావివి ఎలా పోల్చుకోవాలో నేను నీకు చెప్పాలా! నీ మూటా ముల్లే పట్టుకుని నా దగ్గిరకి వచ్చెయ్యి. ఉహు మరేం చెప్పకు వచ్చాక మాటాడుకుందాం. వస్తావు కదూ! నువ్వెప్పుడొస్తావా అని ఎదురు చూస్తూ ఉంటాను బై."

మరి మాటాడనివ్వకుండా దీక్షితులు ఫోన్ పెట్టేశాడు.

నిజం చెప్పాలంటే ఆ రాత్రి పదిన్నర కోసం దీక్షితులు కంటే ఎక్కువగా ఎదురు చూసింది శివరావే. డబ్బూ కీర్తీ కలిసి సృష్టించిన విషవలయంలో కూరుకుని దిగజారిపోతూన్న నేటి కళాకారుల్లో శివరావు ఒకడు. ఇటు చలన చిత్ర రంగమూ అటు రాజకీయ వ్యాపారమూ రెండు చేతులా ఆహ్వానించి, ఆలోచించగలిగిన మనిషిని తానెవరో తనకి తెలియకుండా చేస్తున్నాయి. సినీ శతదినోత్సవ మయినా, సాహితీ సన్మానమయినా కాలం తీర్చిన కళకు కనుగప్పే జలతారు ముసుగులు. వీటిలో ఏమైనా ఉంటాయి ఆప్యాయతా, మానవతా, నిజాయితీ తప్ప! కాదనలేని కృత్రిమ వాతావరణం నుంచి, శివరావు లాంటి వాడికి చిన్ననాటి స్నేహితుడితో గడపడం కోరదగిన రిలీఫ్.

ఇంతకీ ఆ మాట చెబితే దీక్షితులు ఎంతగా నవ్వాడనీ!

"అలాగయితే నువ్వు వెంటనే రిటర్న్ ఫ్లైటు అందుకోవలసి ఉంటుందిరా శివా! ఎందుకో తెలుసా? ఇప్పుడిలా నీతో మాటాడుతున్న ఈ మనిషి శరీరంలో నాలుగింట మూడు భాగాలు కృత్రిమంగా అమర్చినవేసుమా!"

అలా నవ్వుతూ ఎడమ వైపు కింద కడుపు చివర పట్టుకుని 'అమ్మో, అమ్మో' అంటూ బాధతో మెలికలు తిరిగిపోయాడు దీక్షితులు. వెంటనే అతని భార్య వైదేహి పరిగెత్తుకు వచ్చి అంత స్పీడులోనూ ఏవో ఎర్రని మందు రెండు చుక్కలు డ్రాపర్‌తో అతని నోటిలో వేసింది. ఇంకా ఇలా చప్పరించడం అయిందో లేదో, అలా కనురెప్పలు మూతలు పడిపోయాయి దీక్షితులకి.

అసలు ఆ ఇల్లు చేరుకోకుండానే ఆనాటి తను ముఖ్య అతిధిగా పాల్గొనే సాహితీ సమాఖ్యకి, దీక్షితులు ఎందుకు రాలేకపోతున్నాడో తెలిసింది శివరావుకి. తన కంతో ఇంతో హిందీ వచ్చునని తెలిశాక ఇక అజానియర్ రాజేష్ నోటికి మూత వెయ్యడం అతని తరం కాలేదు. దీక్షితులు జబ్బుతో మంచాన పడి ఉన్నాడుట. గత ఆరు నెలలై అతను ఆఫీసుకి వెళ్ళలేదు. అయితే పని చేస్తూన్న ప్రైవేటు కంపెనీకి బిజినెస్ మేనేజరుగా దీక్షితులు అమిత లాభాలు అదివరకే సంపాదించి పెట్టాడుట. ఆ కృతజ్ఞతతో ఆ కంపెనీ అధిపతులు వాళ్ళకుంటుంబ సభ్యుడిగా అతన్ని చూసుకుంటూ 'శరీరంలో

శక్తి ఉన్నంత కాలం మా అభివృద్ధికి పాటు పడ్డావు. ఇప్పుడు ఈ స్థితిలో నిన్ను వదిలేస్తే మా జైన తీర్థంకర్ మమల్ని మన్నిస్తాడా! నువ్వు ఎన్ని నెలలు పడక వెయ్యి నెల మొదటి తేదీకే నీ జీతం నీ ఇంటికి అందుతుంది. టేలిఫోన్, కట్ చెయ్యం సరికదా, మా కంపెనీ కార్లూ, డ్రైవరూ నిన్ను వదిలి పెట్టరు, అనే ధీమా ఇవ్వడమే కాక దీక్షితులు మెడికల్ బిల్ అంతా వాళ్లే చెల్లిస్తున్నారట! మామూలు మెడికల్ బిల్లా అది! ఈ రెండేళ్ళలో నాలుగు మేజరు ఆపరేషన్లు అయ్యాయిట. ధనికులు కూడా మనుషులే కాబోలు!

"ఈ నాలుగో సారైనా టపా కట్టిస్తావనుకున్నాను. దీని సాహసం తగలడ ఇంకా ఈ గుండె ఎలా టపటపా కొట్టుకుంటూందో ఒకసారి ఇక్కడ చెయ్యి వేసి చూడవే!" తెలివి బాగా వచ్చాక దీక్షితులు వైదేహితో అన్న మొదటి మాట ఇదిట, అంటూ చిన్న నవ్వు నవ్వబోయి 'హమ్మో, హమ్మో' అంటూ లుంగలు చుట్టుకు పోయాట్ట, అదృష్టవశాత్తు వెంటనే మెడికల్ హెల్ప్ అంది, సరైన ఇంజక్షన్ పడి, మళ్ళీ బతుకులో పడ్డాడుట. అప్పుడే ఆ డాక్టరు చెప్పాడుట.

"నవ్వుతూ బతుకు అని ఎవర్నయినా దీవిస్తాం! శరీరంలో అత్యధిక బాగాలు కోత వాత పడి, శరీరంలో ఆర్టిఫిషియల్ కంటెంట్ పెరిగిపోయి, అతి సున్నిత కండరాలు ఆ కదలికకి తట్టుకోలేక 'నవ్వితే మది బతకవ్' అనే స్టేజికి చేరుకున్నాడు మీ ఆయన వెంటనే మెదడుని మొద్దు బారేలా చేసి, నిద్ర పుచ్చాలి. అందుకే ఈ ఎర్ర చుక్కల మందు ఎప్పుడూ దగ్గిర ఉంచుకోండి."

"ఇంతకీ దీక్షితులకి ఏం రోగం?" అని అడగబోయి నాలిక కరుచుకున్నాడు శివరావు. 'అతని ఏ శరీర భాగానికి లేదు గనక రోగం!' అంటే చాలా వరకు కరెక్టేమో, 'చాలావరకు' అనే హంసపాదు ఎందుకంటే అతని బ్రెయిన్ మాత్రం ఇప్పటికీ పెర్ఫెక్ట్‌గా పని చేస్తూందిట. తన ఫ్రెండు జనరల్ కండిషన్ తానుగా తెలుసుకుందామని ఆ మరునాటి ఉదయం కంపెనీ డాక్టర్ కులకర్ణిని కలుసుకున్నాడు. దీక్షితులు పట్ల అతని కన్‌సెర్న్ చూసి ముగ్ధుడయ్యాడు శివరావు.

"సారీ, మిష్టర్ రావ్, దీక్షిత్‌జీ చాలా పాస్టుగా సింక్ అవుతున్నారు. బ్రెయిన్ బాగుంది కాని అదొక్కటే అలా ఉంటే చాలదుగా! లివరూ, హార్టూ లంగ్సూలాంటి అన్ని వైటల్ ఆర్గన్సూ, అంతో ఇంతో చెడిపోయి ఉన్నాయి. మహా అయితే మరి కాస్త అతని బతుకుని పొడిగించగలం కాని కమ్ముకుని వచ్చే మృత్యువుని ఆపడం మా తరం కాదు కదా! అప్పుడే కేన్సరన్ సిమ్‌టమ్స్ తొంగి చూస్తున్నాయికూడా. ఇదంతా తెలిసికూడా ఏం పట్టనట్టు ఉండగల గొప్ప వ్యక్తి దీక్షిత్‌జీ. తను నవ్వడం కష్టమని తెలిసినా ఇంకోళ్ళని నవ్వించకుండా ఉండలేని ఉత్తముడు మీ ఫ్రెండు. గత మూడు నెలలుగా ఆయనకి ఆహారం విటమిన్సుగా కాప్సూల్సు రూపంలో ఇస్తున్నాం. ఇంతకీ మిసెస్ దీక్షిత్‌జీ ట్రెయిన్డ్ నర్స్ అవడం కొంత నయం. ఈ మధ్య ఒక ఉదయం ఏమైందో తెలుసా, నాచురల్ ఫుడ్ ఇమ్మని కూచున్నాడు. తెగించి ఒక స్పూన్ పళ్ళరసం తాగించాను. అది ఇమిడిందని ఆయన ఆనందం చూడాలి!" 'చూశారా' కులకర్ణీ, అరగంటయినా వాంతి కాలేదు. అనవసరంగా బెదరగొట్టి చంపారు. ఇవాళ ఈ నాలుగు చుక్కలూ నోటిలో దిగుతూ ఉంటే మళ్ళీ ఆనాడు మా అమ్మ పాలు పట్టినట్టు ఉందే, వైదేహి! ఇదిగో, డ్రైవర్! ఏమిటనీ స్పీడు, ముందీ శుభవార్త విని మరీ వెళ్ళు ఇన్నాళ్ళకి నానోటికి ఆహారం ఇమిడింది తెలుసా! ఈ వారం దాటకుండానే ఆఫీసుకి వస్తానని బడాసాబ్‌కి చెప్పు." తనకి జరిగిన కాస్త మంచీ పది మందికి పంచితే కాని ఉండలేని మహానుభావుడు

మీ ఫ్రెండు. పనిలో పడి మెకానికల్‌గా తయారవుతారు మా లాంటి ప్రొఫెషనల్సు. మాలో మళ్ళీ ఇమోషన్ రేకెత్తిస్తారు దీక్షిత్ జీ లాంటి వాళ్ళు. కాని ఏం లాభం! మహా దాటితే మరో నెల ఇంతకీ మీరు కొన్ని వందల కథలు రాశారని ఆయన చెప్పారు. మీ లాంటి ఎస్టాబ్లిష్డ్ రైటర్స్‌కి అందని కారెక్టర్సు అంటూ ఏం ఉండదనుకోండి.!"

తనేం అంటున్నాడో తెలుసుకోకుండానే కులకర్ణి శివరావు సృష్టి స్థానం మీద చావుదెబ్బ తీశాడు. నిజానికి దీక్షితులు పాత్ర తన కలం కల్పనకు కనుచూపులో ఎరగనిది! పాత్ర పరిధి దేవుడెరుగు, ఆ తరవాతి సంఘటన శివరావు వూహకైనా దొరకనిది. ఆ రాత్రి వైదేహి అతనితో అంది.

"మా అమ్మకి మళ్ళీ తిరగ బెట్టిందని ట్రంక్‌కాల్ అందింది, రావుగారూ! ఆయన స్థితి గమనించారుగా- నేను కదలడానికి వీలు లేదు. ఇంకో నెల దాటదనే కఠిన సత్యాన్ని క్షణం క్షణం దిగమింగుతూ గుండె రాయి చేసుకుని బతుకుతున్నాను. మాకు పిల్లల్లేరని మీకు తెలుసు. అంతకు మించిన వెలితి బతుకులో ఉండదు.అయినా పసిపాప లాంటి ఆ పవిత్రమూర్తి ముందు ఒక్కొక్కప్పుడు ఏ వెలితీ నాకు కనపడేది కాదు. అది కూడా కోల్పోతున్నాననే కాలసర్పాన్ని కొంగున కట్టుకుని నేనెలా తిరుగుతున్నానో నాకే తెలీదు. 'ఇది స్వార్థమే. నాకు స్పష్టంగా తెలుసు, నీ ఒళ్ళో పడుకుని కన్ను మూస్తే అంతకంటే నేను కోరేది ఉండదు, అని నా చేత వాగ్దానం చేయించుకున్నారు ఆయన. వారిని ఈ స్థితిలో విడిచిపెట్టడం అంత అపరాధం మరొకటి ఉండదు. కాని ఏం చెయ్యను చెప్పండి? అవతల చావు బతుకుల మీద ఉన్న అమ్మ, ఒకసారి చూసి రావాలని ఉంది. ఈ ప్లేన్లో వెళ్ళి ఆ ప్లేన్‌లో వచ్చేస్తాను. అయినా కనీసం రెండ్రోజులు పడుతుంది. సమయానికి దేవుళ్ళా వచ్చారు."

"వైదేహిగారూ! ఇంతలా మీరు చెప్పడం అనవసరం. ఇంతప్పటి నుంచీ వాడూ నేనూ ఒక వూళ్ళో పుట్టి పెరిగాం చదువుకున్నాం. ఏయే మందులు ఎప్పుడెప్పుడివ్వాలో కాగితం మీద రాసిచ్చి మీరు ధైర్యంగా వెళ్ళి రండి. దీక్షితుల్ని కంటికి రెప్పలా కాపాడి మీకు తిరిగి అప్పచెప్పే పూచీనాదిగా.'

ఆ మరునాటి మధ్యాహ్నం చంటిగుడ్డుని వదలలేని కన్నతల్లిలా వెయ్యి అంపకాలు పెట్టి, ఎలాగో రైలెక్కి వెళ్ళింది వైదేహి.

అంతే.

ఆ క్షణం నుంచి కథ అడ్డం తిరగడం ఆరంభించింది.

కాదు, కాదు.

అడ్డ దిడ్డ మనిపించిన కథని ఒక పద్ధతిలో పెట్టే ప్రయత్నం మొదలు పెట్టాడు శివరావులోని కథకుడు. జీవితమనేది ఎవరికీ లొంగని ఒక మొండిఘటం, దాన్ని కొన్ని ఇజాల ఇనప కటకటాల ఇరుకులో కాని, నీతి నియమాల నేలమాళిగలో కాని బంధించి, గుర్తుండే ఆదర్శాలను ప్రబోధిస్తారు సాధారణంగా కథకులు పేరు పొందిన శివరావు లాంటి వాడు ఎలా వూరుకోగలడు?.

అందునా తన ప్రబోధం ఇంకొకరికీ ఇంకొకరికీనా?

ఇదేం కథా?

ఎప్పటినుంచో తెలిసిన వాడు.

ఎక్కడికో తెలీదు కాని ఎప్పుడు వెళ్ళిపోతాడో ఎరిగున్నవారు. ఏదో ఇలా బ్రతక్కుండా వెర్రి కబుర్లు చెప్పి నవ్విస్తూ ఈ నాలుగు రోజులూ ఇలాగేనా వెళ్ళబుచ్చడం! బుర్ర ఇంకా క్లియర్‌గా ఉందన్నారే నెల రోజుల వ్యవధి ఏమంత తక్కువ! ఎన్ని మంచి పనులు చెయ్యొచ్చు! పాతికేళ్ళ కంటిన్యువస్ సర్వీస్, అందులోనూ హృదయ మున్న కంపెనీలో పోతే ఎన్ని లక్షలూ అందుతాయో... పిల్లలు కూడా లేరు కదా... అందులో భార్య కూడా తన వాళ్ళని ఎదిరించి పెళ్ళాడిన మరో కులం నర్సమ్మాయె. ఇన్ని లక్షలూ ఏ అపాత్రుల చేతిలోనో పడకుండా ముందే కట్టుదిట్టం చేసుకోవద్దా? అ ప్రియం అయినా సత్యమనేది చెప్పక తప్పదు. ఈ ఏర్పాటంతా తరవాతి మాట. ఇంకా కొన్ని రోజుల బతుకనేది మిగిలే ఉంది కదా. చేతిలో కారుంది. ప్రాణం పెట్టే డ్రైవరున్నాడు. మంచాన పడున్న మాట నిజమే కాని మెదడూ మాటా బాగానే ఉన్నాయి కదా! దేశంలో ఎన్ని దేవాలయాలు లేవు! దేశంలో మాట దేవుడెరుగు ఒక్క బొంబాయిలోనే ఎన్నెన్ని ఆరాధనాలయాలు లేవు! పోనీ అలాంటివి నమ్మకం లేకపోతే దానం, ధర్మం? పోనీ అవీ నచ్చకపోతే మనసుకు నచ్చే సంగీతం, సాహిత్య కాలక్షేపం? అలా పడుకుని మందులు మింగుతూ ఉంటే కాలం ఆగుతుందా? మనసు పెట్టి శివరావు అలా ఆగకుండా చెబుతూనే ఉన్నాడు. దీక్షితులు అలా వింటూనే ఉన్నట్టు అనిపించింది. ఇంతే జరిగింది. ఇలా ఒక రోజు కాబోలు గడిచంది. ఉన్నట్టుండి సర్వశక్తులూ కూడదీసుకున్న దీక్షితులు ఒక అరుపు లాంటిది అరచాడు. అదీ నవ్వేమో అనుకున్నాడు శివరావు. ఎర్ర చుక్కలు ఈ సారి పని చెయ్యలేదు. డాక్టరు వచ్చేదాకా కూడా ఆ ప్రాణం ఆగలేదు. శివరావు నిలువునా కుంగిపోయాడు. మరేదైనా అవచ్చు కాని, ఈ సారి తను చేసింది సృష్టి మాత్రం కాదు. వైదేహి మొహం ఎలా చూడాలి! జీవితం గురించి నీకేం తెలుసునంటే ఏం జవాబు చెప్పాలి!

(ఆంధ్రప్రభ సచిత్ర వారపత్రిక, 8-8-84)

✿